LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

REZOLIUCIJA DĖL MASINIŲ, SISTEMINGŲ IR SUNKIŲ KINIJOS VYKDOMŲ ŽMOGAUS TEISIŲ PAŽEIDIMŲ IR UIGŪRŲ GENOCIDO

2021 m. gegužės 20 d. Nr. XIV-329
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimas,

remdamasis Jungtinių Tautų Chartija ir 1948 metų Visuotine žmogaus teisių deklaracija, kurioje įtvirtinta teisė į gyvybę, laisvę, asmens saugumą, įsitikinimų raišką ir pabrėžiama, kad niekas negali būti kankinamas arba patirti žiaurų, nežmonišką ar žeminantį jo orumą elgesį arba būti taip baudžiamas;

atsižvelgdamas į Konvenciją prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ir žeminantį elgesį arba baudimą, kurią Kinijos Liaudies Respublika ratifikavo 1988 m. spalio 4 d.;

remdamasis Tarptautiniu pilietinių ir politinių teisių paktu, kurį Kinija pasirašė 1998 metais, bet jo neratifikavo;

atsižvelgdamas į 2018 metų Jungtinių Tautų Rasinės diskriminacijos panaikinimo komiteto ataskaitos dėl Kinijos baigiamąsias pastabas, kuriose reiškiamas susirūpinimas dėl uigūrų ir kitų musulmonų bei mažumų bendruomenių narių didelio masto sulaikymų;

atsižvelgdamas į Konvenciją dėl kelio užkirtimo genocido nusikaltimui ir baudimo už jį, kurią pasirašiusios šalys įsipareigoja užkirsti kelią genocidui ir bausti už jį, ir remdamasis Konvencijos 2 straipsnyje pateikta genocido apibrėžtimi;

atsižvelgdamas į 2019 m. balandžio 18 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Kinijos, visų pirma religinių ir etninių mažumų padėties, 2018 m. rugsėjo 12 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl ES ir Kinijos santykių padėties ir 2018 m. spalio 4 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl masinio uigūrų ir kazachų savavališko sulaikymo Sindziango uigūrų autonominiame regione;

atsižvelgdamas į Kinijos, kaip Jungtinių Tautų Žmogaus teisių tarybos narės, pareigas „laikytis aukščiausių standartų remiant ir ginant žmogaus teises ir visiškai bendradarbiauti su Taryba“;

atsižvelgdamas į Seimo 2020 m. gruodžio 10 d. rezoliuciją Nr. XIV-65 „Dėl Lietuvos Respublikos užsienio ir Europos politikos ilgalaikių gairių bei tęstinumo“, kurioje pabrėžiama, kad „pamatinių vertybių, įtvirtintų Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnyje: pagarbos žmogaus

orumui, laisvės, demokratijos, lygybės, pagarbos žmogaus teisėms, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises, ir teisinės valstybės, – erdvė turi būti plečiama tiek pačioje Europos Sąjungoje, tiek už jos ribų“;

konstatuodamas, kad nuo 2012 metų žmogaus teisių padėtis Kinijoje blogėja, o Kinijos valdžios institucijos yra sulaikiusios ir baudžiamąja tvarka persekioja šimtus žmogaus teisių gynėjų, teisininkų ir žurnalistų; žmogaus teisių padėtis Sindziange, kur gyvena 15 mln. musulmonų uigūrų ir etninių kazachų, sparčiai blogėja; Kinijoje sukurta neteisminio kalinimo programa, pagal kurią sulaikyta daugiau negu milijonas uigūrų, kuriems taikomas priverstinis politinis perauklėjimas, nepateikus jiems kaltinimų ir be teismo sprendimo jie sulaikomi prisidengiant kova su terorizmu, separatizmu ir religiniu ekstremizmu; jie patiria kankinimą ir kitą netinkamą elgesį; Sindziango provincijoje suformuota griežto religinės praktikos ir uigūrų kalbos bei papročių apribojimo politika; nuo šeimų atskirti vaikai auga valstybinėse našlaičių globos įstaigose ir internatuose; sunaikinta daug kultūros ir religinės paskirties objektų, be to, sukurtas skvarbaus skaitmeninio sekimo tinklas, įskaitant veido atpažinimo technologiją ir duomenų rinkimą;

reaguodamas į britų visuomeninio transliuotojo BBC 2021 m. vasario 3 d. paskelbtą naujausią tyrimą, kuris atskleidė Sindziango „perauklėjimo“ stovyklose dideliu mastu vykdomus grupinius žaginimus, žaginimus elektrinėmis lazdomis, sunkius sužalojimus, kankinimo kambarių naudojimą, kalinių sterilizaciją ir marinimą badu;

reaguodamas į Globalios politikos centro 2020 m. gruodžio 15 d. paskelbtą tyrimą dėl daugiau negu 570 000 uigūrų išnaudojimo verčiant juos dirbti priverstinius darbus medvilnės laukuose bei Džeimstauno fondo (Jungtinės Amerikos Valstijos) 2020 m. birželio 29 d. paskelbtą (2020 m. liepos 21 d. atnaujintą) tyrimą dėl uigūrų gimstamumo ribojimų, įskaitant prievartinę moterų ilgalaikę kontracepciją ir sterilizaciją, dėl kurių uigūrų gimstamumas nuo 2015 iki 2018 metų sumažėjo 84 procentais ir toliau mažėja;

reaguodamas į Kanados Parlamente 2009 m. lapkričio 21 d., 2012 m. gruodžio 6 d. ir 2013 m. gruodžio 2 d. pateiktus įrodymus apie didelio masto organų ėmimą persodinimui, kuris nuo 2000 metų vykdomas tam sutikimo nedavusiems dvasinio judėjimo „Falun Gong“ nariams Kinijoje;

pabrėždamas, kad Kinijos sprendimas įvesti Honkonge naują Nacionalinio saugumo įstatymą tiesiogiai prieštarauja Kinijos tarptautiniams įsipareigojimams pagal teisiškai įpareigojančios, Jungtinių Tautų Organizacijoje registruotos Kinijos ir Jungtinės Karalystės bendros deklaracijos principus ir griauna joje įtvirtintą „vienos šalies, dviejų sistemų“ modelį;

konstatuodamas, kad naujasis Nacionalinio saugumo įstatymas sudaro galimybę Honkongo gyventojus patraukti baudžiamojon atsakomybėn už politinius nusikaltimus ir

prieštarauja Honkongo Pagrindiniame įstatyme įtvirtintiems įsipareigojimams ginti Honkongo žmonių teises, laikantis Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto ir Tarptautinio ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių pakto;

reaguodamas į dokumentais pagrįstą valstybės nurodymu vykdomą priverstinį darbą pažeidžiant Tarptautinės darbo organizacijos standartus ir į priverstinio darbo panaudojimą tarptautinėje rinkoje;

reaguodamas į pasikartojančius pranešimus apie žmogaus teisių pažeidimus Honkonge ir Tibete,

griežtai smerkia Kinijos vykdomus masinius, sistemingus ir sunkius žmogaus teisių pažeidimus ir nusikaltimus žmoniškumui;

pabrėžia, kad Kinijoje vykstantis politinių ir sąžinės kalinių organų ėmimas be jų sutikimo ir galimas jų žudymas, siekiant parduoti jų organus, yra netoleruotini nusikaltimai žmoniškumui;

konstatuoja, kad, remiantis Konvencijos dėl kelio užkirtimo genocido nusikaltimui ir baudimo už jį 2 straipsnio b ir d punktais, Kinija šiuo metu vykdo uigūrų genocidą;

ragina Jungtines Tautas pradėti teisinį tyrimą dėl uigūrų genocido Sindziango kalinimo stovyklose;

kviečia Europos Parlamentą ir Europos Komisiją bei jos pirmininkę Ursulą von der Leyen peržiūrėti Europos Sąjungos bendradarbiavimo su Kinija politiką ir suformuluoti aiškią poziciją dėl Kinijos vykdomų masinių, sistemingų ir sunkių žmogaus teisių pažeidimų, nusikaltimų žmoniškumui ir uigūrų genocido;

ragina Kinijos valdžios institucijas nedelsiant nutraukti neteisėtą organų ėmimo iš sąžinės kalinių praktiką, paleisti visus sąžinės kalinius Kinijoje, įskaitant dvasinio judėjimo „Falun Gong“ narius, nutraukti uigūrų genocidą ir uždaryti „perauklėjimo“ stovyklas, paleisti visus sulaikytuosius ir kalinius, esančius sulaikymo ir priverstinio darbo stovyklose, taip pat Honkonge atšaukti Nacionalinio saugumo įstatymą, iš Honkongo išvesti savo pajėgas ir nutraukti ten vykdomus žodžio laisvės ir politinių teisių ribojimus bei įleisti nepriklausomus žmogaus teisių ekspertus į Tibeto teritoriją ir pradėti dialogą su Dalai Lama dėl Tibeto kultūros ir religinio paveldo išsaugojimo bei religijos laisvės atkūrimo.

Seimo Pirmininkė Viktorija Čmilytė-Nielsen